

creatief denken

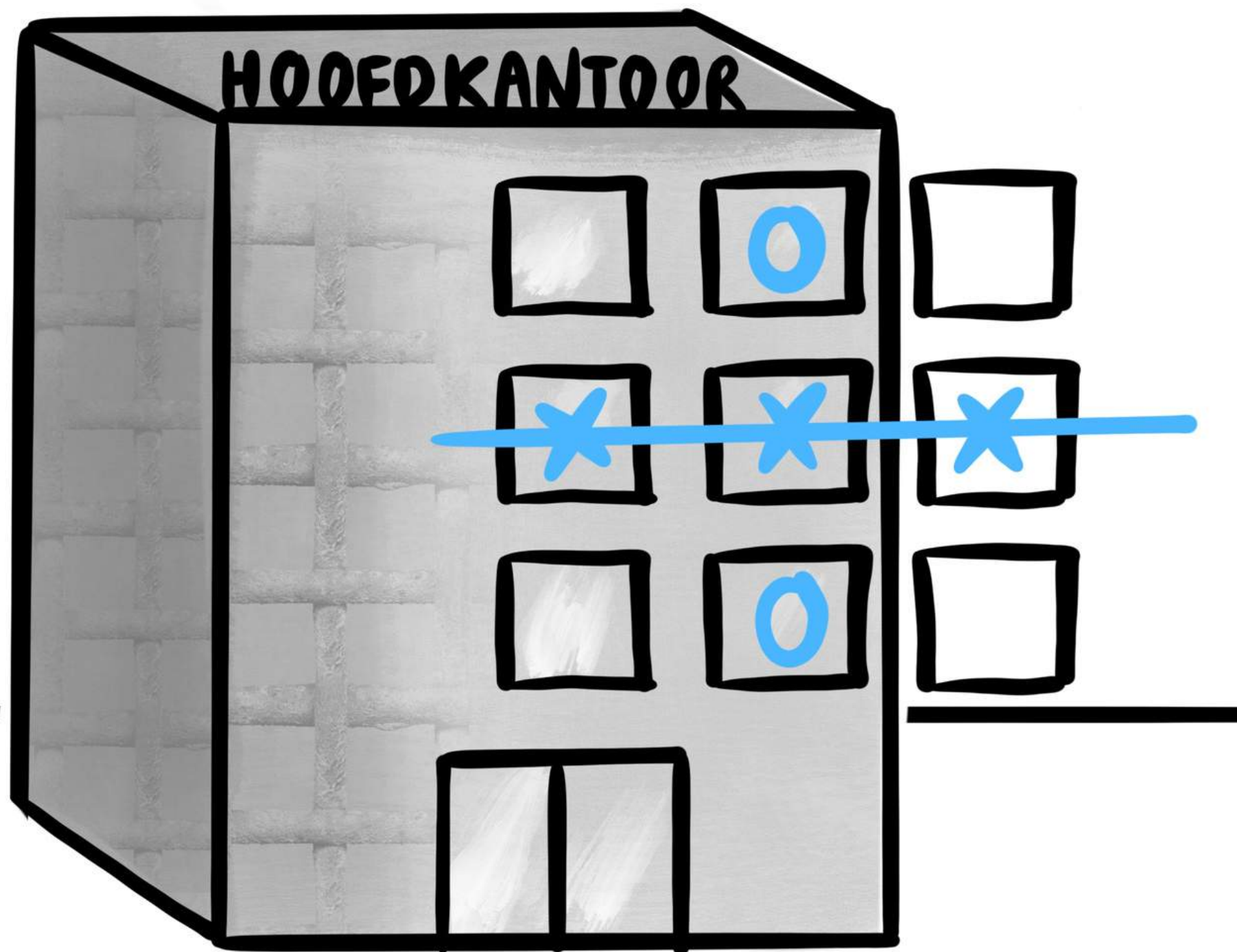
10 praktische tips

Creatief denken stimuleren

In onze kennismaatschappij, waar repeterende handelingen steeds meer door computers worden overgenomen, wordt creatief denken steeds belangrijker.

Organisaties staan voor de uitdaging om het creatieve denkvermogen van medewerkers te stimuleren, in een omgeving die niet altijd gewend is aan creatieve ruimte.

Binnen de kaders buiten de lijntjes kleuren
We moeten wat vaker out of the box
denken!’

Ik hoor het mensen in regelmatig roepen, in
de organisaties waar wij komen.

Maar weet je wat het is? Wat ze eigenlijk
bedoelen is: laten we binnen onze kaders,
regels, afspraken en protocollen zoeken
naar een klein beetje ruimte. Misschien
kunnen we daarbinnen nog een heel klein
beetje afwijken van alles wat we altijd al
doen.

Er is niets mis met kaders, laat ik dat voorop stellen. Sterker nog, organisaties zouden niet zonder kunnen functioneren, omdat mensen niet zonder kunnen functioneren. We willen de wereld om ons heen met zo min mogelijk moeite kunnen begrijpen. Kaders en hokjes helpen ons daarbij. In het luchtledige zweven, of zwemmen in een oeverloze zee vinden we maar niets. We willen houvast.

In deze snel veranderende wereld wordt tegelijkertijd van ons gevraagd om te blijven vernieuwen. **Stilstaan is geen optie voor organisaties**, die levensvatbaar willen blijven. Dus: aan de ene kant hebben we een **opgetuigde systeemwereld**, met geconditioneerde werknemers, die zijn getraind om de omstandigheden zoveel mogelijk te beheersen, risico's te vermijden en aan kwaliteitseisen te voldoen.

Aan de andere kant hebben we een **uitdaging om flexibel te denken**, zodat we ons kunnen voorbereiden op de toekomst. Dat betekent: creatief denken stimuleren.

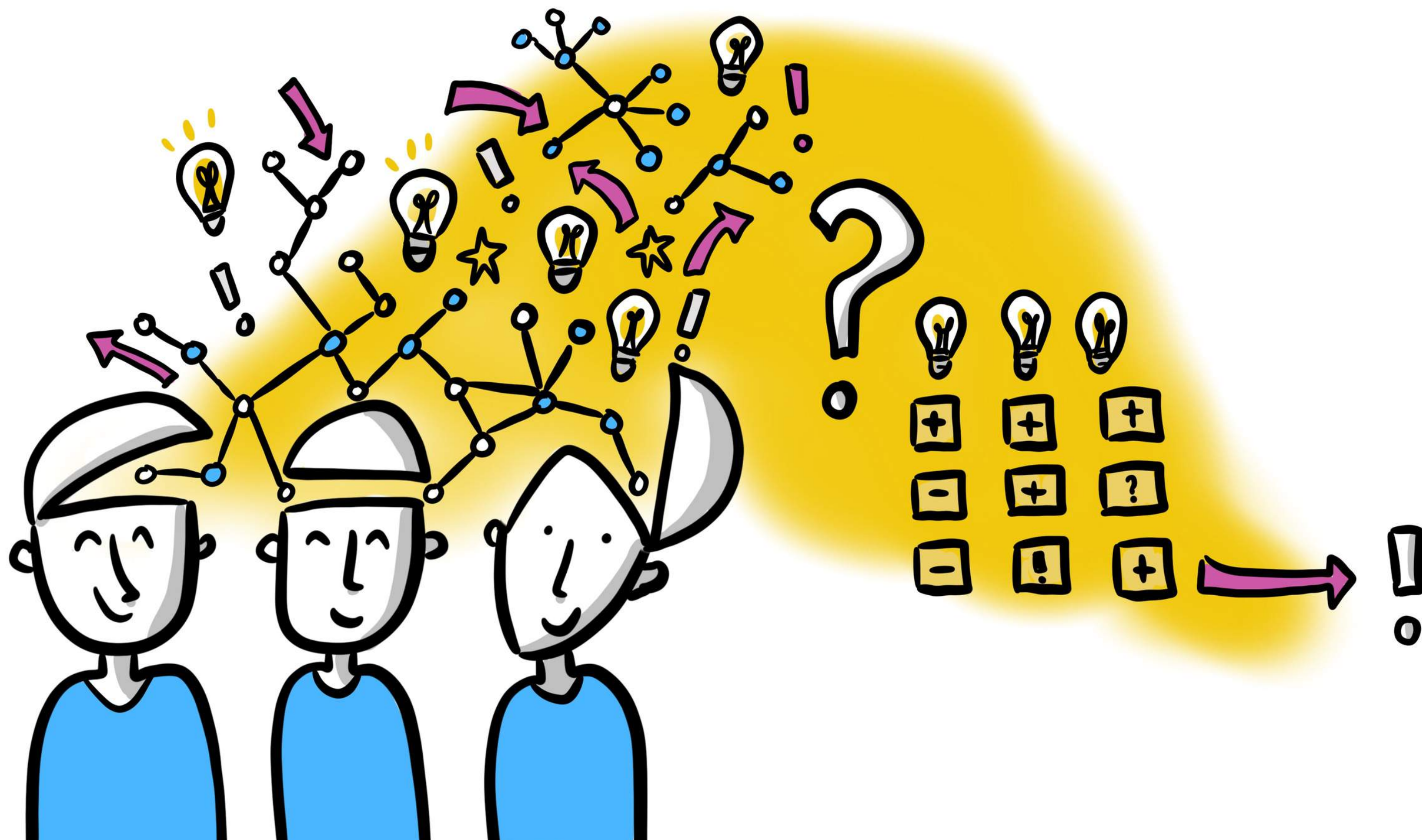
‘Wij zijn hier niet zo creatief’, of ‘ik ben nooit echt creatief geweest’.

Veel mensen geloven dat creativiteit een bijzonder aangeboren talent vereist, waardoor ze niet geloven dat ook zij creatief zijn. **Creatief denken staat los van kunstzinnige vorming.**

Hoewel bezig zijn met verbeeldingskracht -of dit nu met tekenen, schilderen, fotografie, schrijven, drama, pottenbakken of een andere kunstvorm is- wel kan stimuleren dat je vanuit een ontspannen geest creatieve paadjes gaat leggen in je brein.

Creatief denken is een vaardigheid die je kunt **aanleren en stimuleren**. Het betekent dat je denkstrategieën toepast die je helpen om buiten je gebaande kaders te denken. Dit stelt je in staat om anders te kijken, anders te denken waardoor je open staat voor nieuwe ideeën.

Door je creatieve denkvermogen te stimuleren leer je **flexibel om te gaan met problemen en uitdagingen**. Zonder dat je alles van tevoren weet of kunt voorspellen, leer je te focussen op mogelijkheden en kansen.

Creatief én kritisch

Creatief denken sluit kritisch denken niet uit. Integendeel. Het gaat juist heel goed samen. Je kunt de afwisseling trainen tussen het zoeken naar kansen en mogelijkheden en het kritisch beoordelen van de bruikbaarheid daarvan.

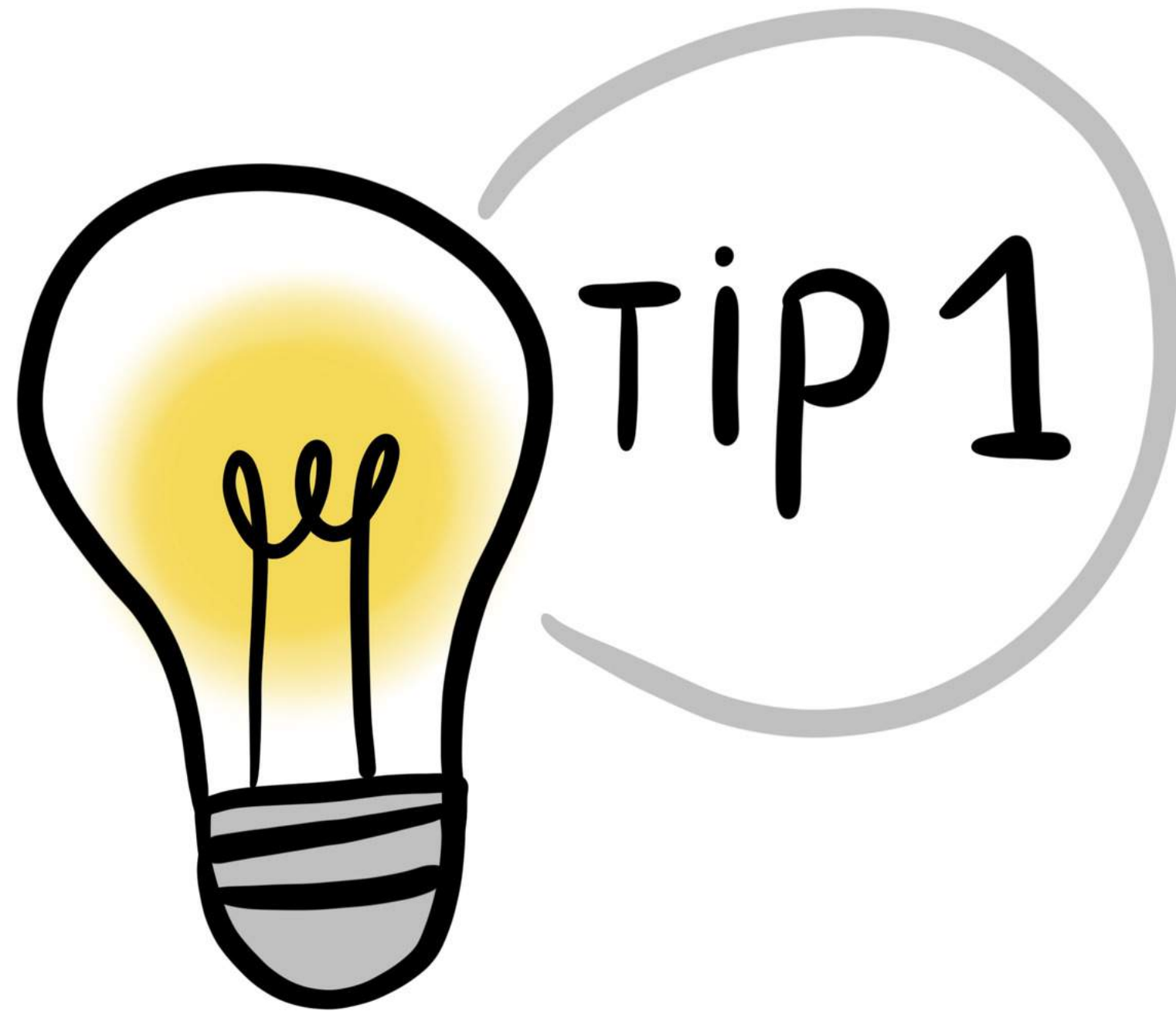
Met het creatieve denkproces zorg je ervoor dat mensen open leren kijken naar de toekomst en buiten hun comfortzone denken. Tegelijkertijd helpt het kritisch beoordelen van de bruikbaarheid van ideeën over die toekomst, bij de acceptatie ervan. Er is namelijk ruimte om het te hebben over kanttekeningen, zorgen, beren op de weg.

Met het kritisch denken worden de ideeën beter en groeit het vertrouwen (geloof). Dit helpt mensen in beweging te komen, zodat de ideeën ook gerealiseerd kunnen worden.

Wat belangrijk is in het proces van creatief én kritisch denken, is dat **voor beiden een apart moment wordt ingeruimd**. In het proces van creativiteit is niets dodelijker dan het direct opwerpen van bezwaren, mitsen en maren. In het proces van kritisch denken is belangrijk dat alle ideeën gehoord worden, óók de kritische. Creatievelingen vinden weerstand soms lastig. Maar **ook in weerstand en kritische geluiden zit waardevolle informatie**. Informatie over de angsten, zorgen en drijfveren van mensen. Door goed over de bezwaren na te denken, kunnen problemen worden voorzien en weggenomen. De kans van slagen wordt groter als er óók kritisch is gedacht.

Wil jij in jouw organisatie meer ruimte maken voor creatief denken? Lees onze 10 waardevolle tips:

Tip 1. Bewust worden van 'the box'

Voordat je 'out of the box' kunt denken is de eerste stap: ZIEN.

Zien in welk hokje je denkt.

Zien welke kaders je bewust of onbewust hanteert.

Als je je bewust bent van 'the box', kun je starten met het bevragen ervan.

Vraag minstens zes keer door.

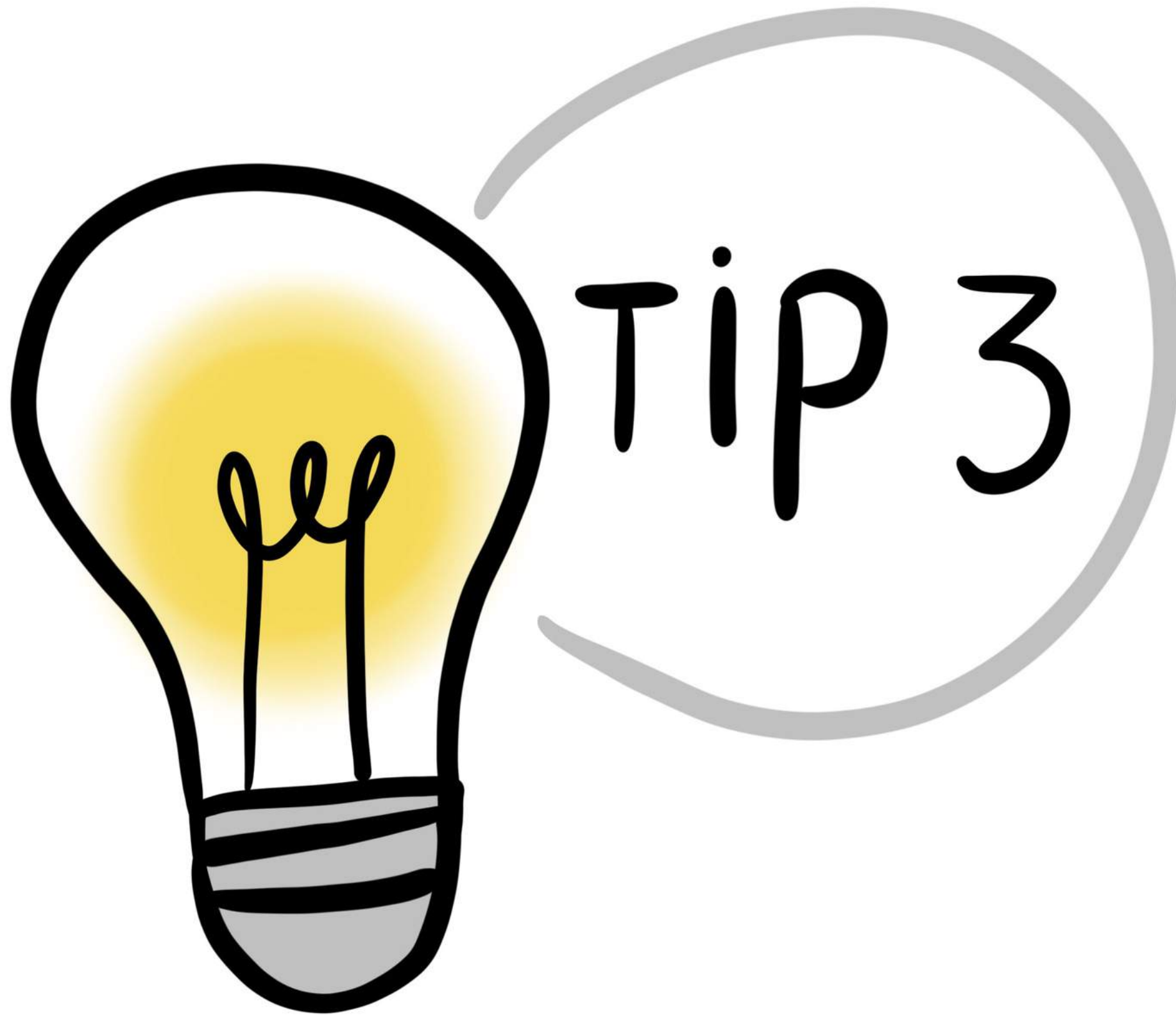
Dan gaat de doos vanzelf open en zie je wat er buiten mogelijk is.

Tip 2. Geloof je eigen waarheid niet

Het is heel menseigen om zich vast te houden aan de eigen waarheid. Het geeft houvast en zorgt ervoor dat we de wereld 'begrijpen'. Maar... als we te sterk vasthouden aan onze waarheid, zorgt het er voor dat we niet open staan voor andere mogelijkheden. Zeker als je dagelijks met een onderwerp bezig bent, kan je blikveld verkokerd raken. **Je krijgt last van een dode hoek, waarin je niet meer alles ziet.**

Leuke oefening: denk je in: Wat als ik NIETS meer weet over dit onderwerp. Wat als ik er nog NOOIT mee in aanraking was geweest? En ik zou het voor het eerst zien/ horen/ ervaren? Hoe zou dat zijn? Wat zou ik dan tegenkomen? Hoe zou ik het dan vinden? Wat zou me opvallen? Grote kans dat je blinde vlekken ontdekt.

Tip 3. Kijken naar wat wél kan

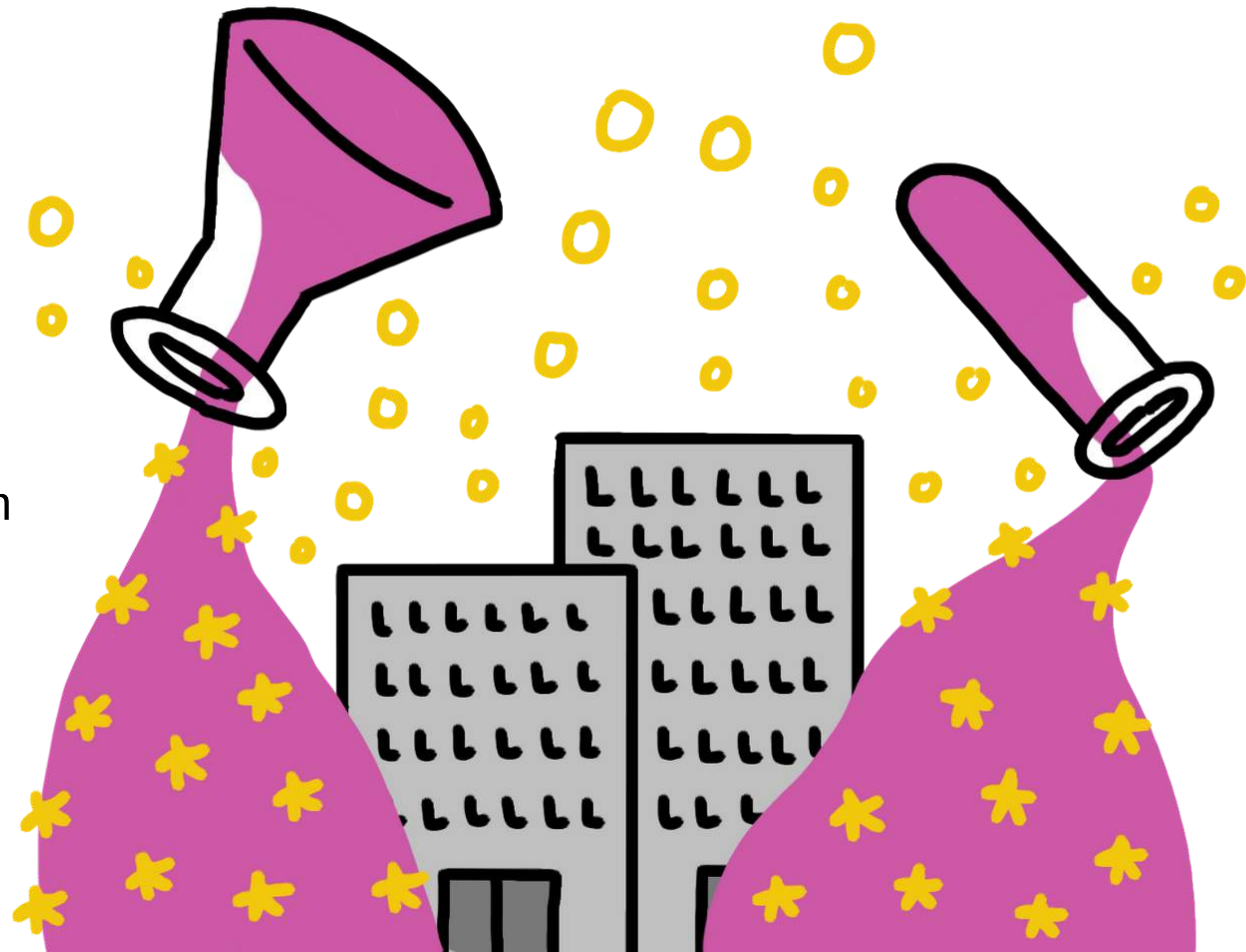
Wat kan wel? Die vraag kan je redden als je in een taaie organisatie werkt.

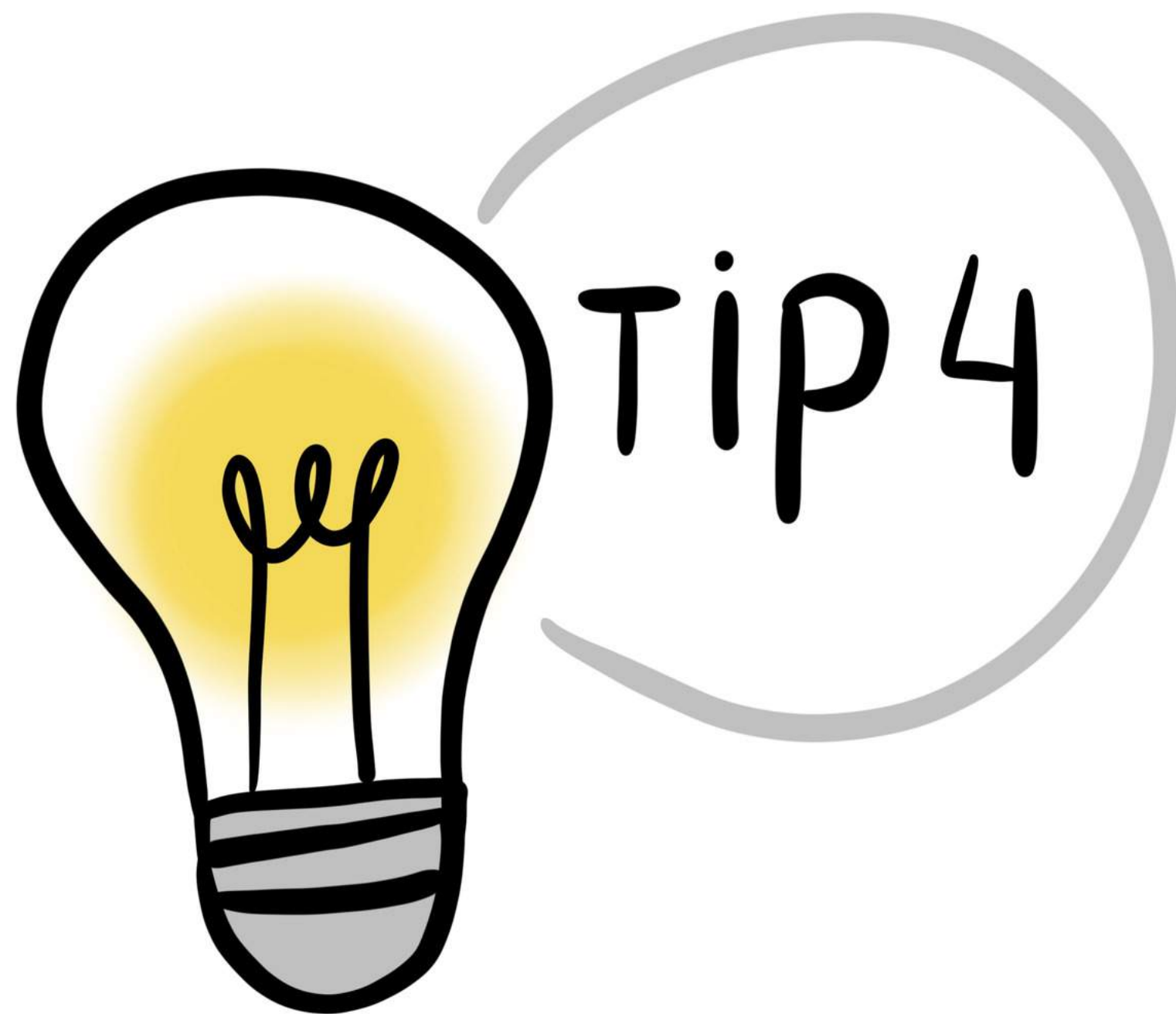
Met taai bedoel ik:

groot > waardoor het belangrijk wordt om regels en procedures met elkaar vast te stellen > waardoor de ruimte beperkt wordt > waardoor je weinig creativiteit ervaart > waardoor je soms zucht als een geweldig idee in de kiem wordt gesmoord.

In zo'n organisatie krijg je vaak te horen: Dat kan niet. Dat kan niet... volgens de regels, volgens de wet, volgens de afspraken, volgens het protocol, volgens die en die...

Kaders staan vaak vast. Maar ook weer niet super vast. Ik heb gemerkt dat er vaak wel iets te rekken valt. En daar komt de supervraag: **Wat kan wél?** bij van pas.

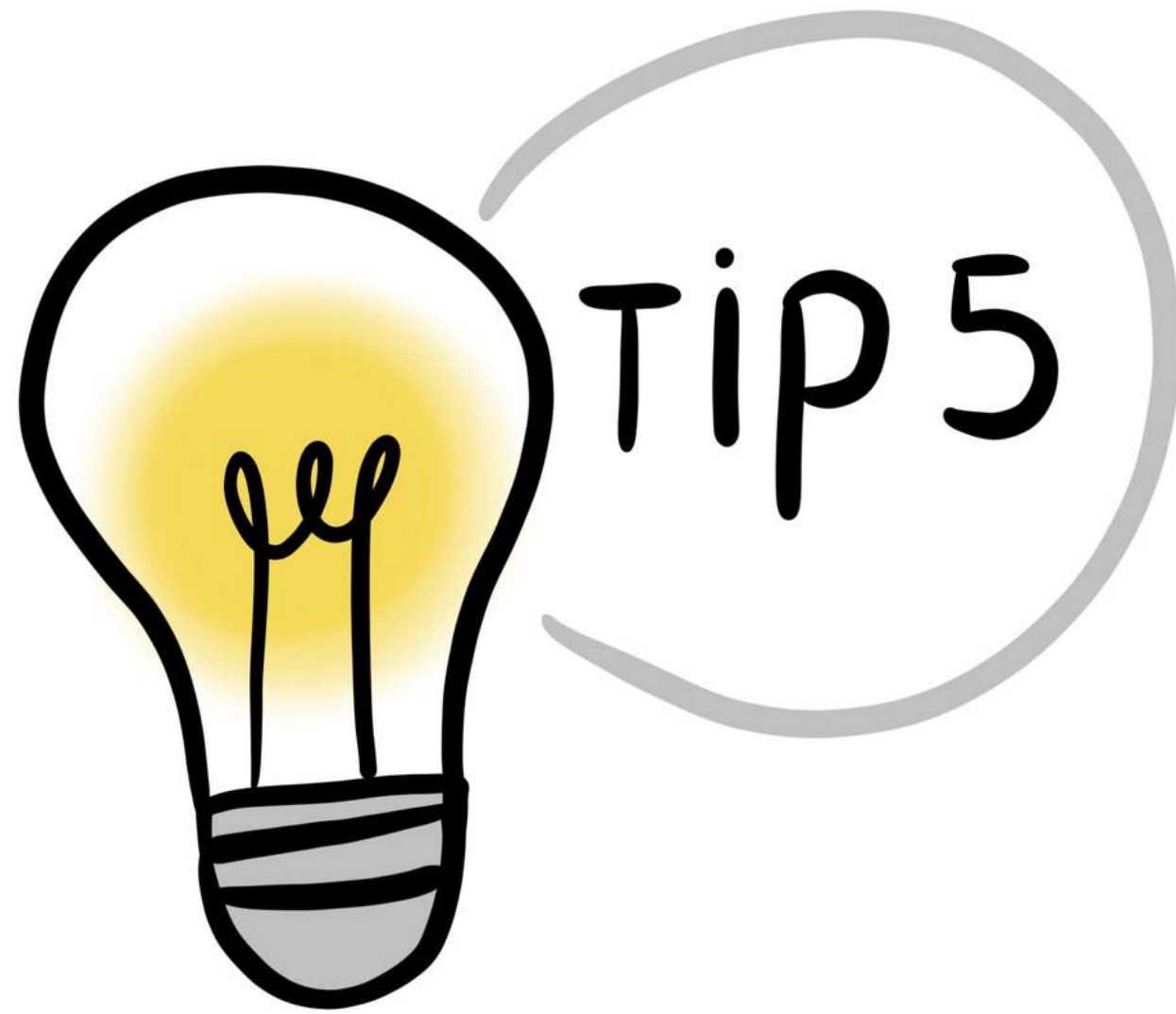

Tip 4. Richt een creatieve ruimte in

Steeds meer organisaties en bedrijven richten een creatieve brainstormruimte in voor hun medewerkers. Naast de kantoortuinen, of traditionele kantoorhokjes met systeemplafond en kunststof tussenwandjes (totaal niet inspirerend!), ontstaan er speciale 'inspiratiehubs', 'creativity caves' en 'innovationrooms'.

Ik heb ze al gezien met paddestoelen waar je op kunt zitten, schommels, een interieur van oude pallets, zitzakken. Vooral zag ik heel veel whiteboards. Vaak met uitgedroogde stiften, dat is dan weer jammer. En stapels en stapels post-it's. Daar ben ik ook gek op, mits goed gebruikt. Dat wil zeggen: in een inspirerende werkvorm. Hebben jullie er al een creatieve ruimte? En zo ja: hoe ziet die eruit?

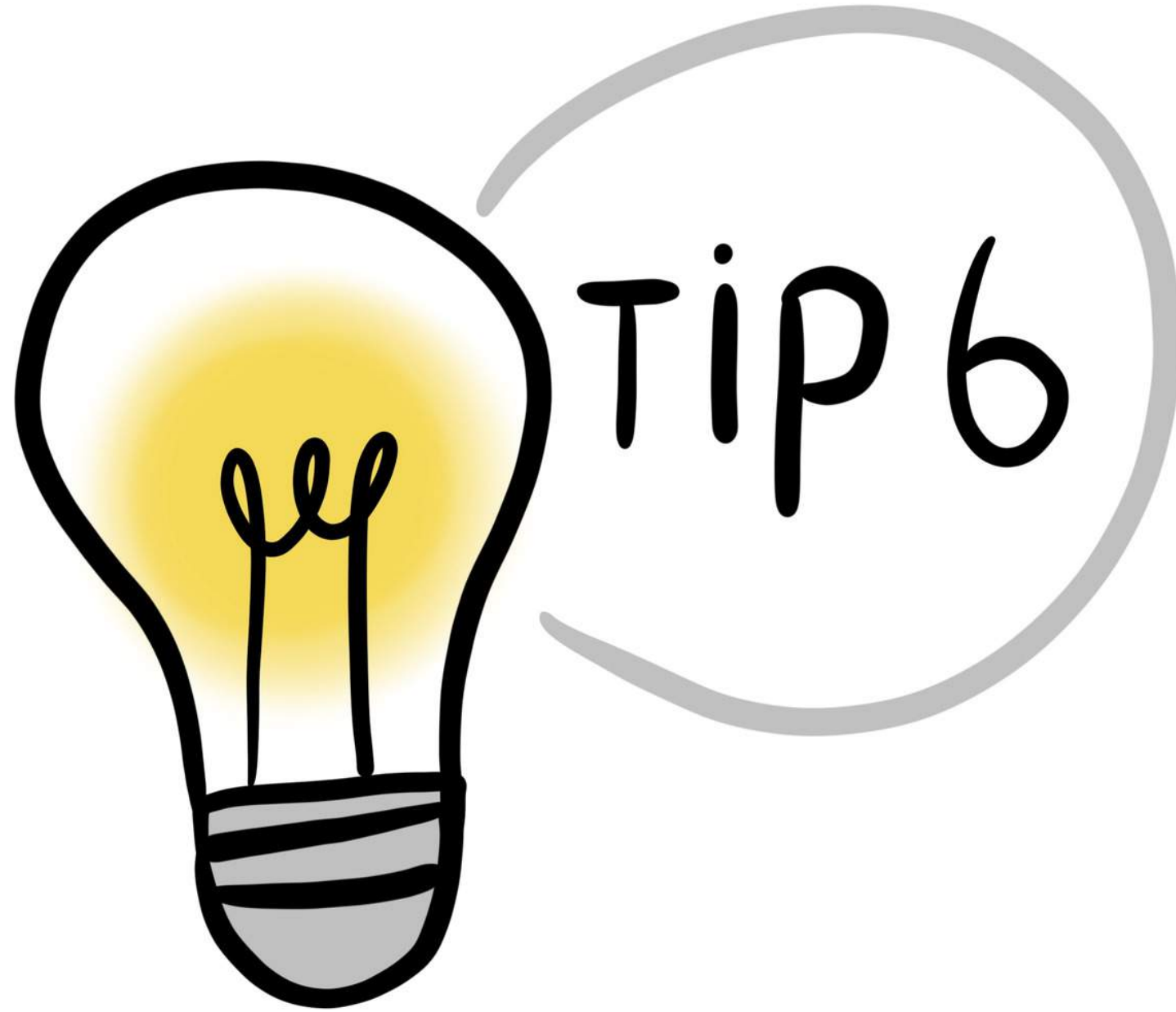
Tip 5. Zorg voor een goede opstelling

Creativiteit stimuleren in een setting die alles behalve creatief is? Dat kan een uitdaging worden.

Zitten mensen aan/ achter een tafel? Dan vormt die tafel een soort muur tussen jullie in. Makkelijk om je achter te verschuilen, achterover te leunen en ideeën van anderen te pareren met een 'ja, maar'...

Is de tafel vierkant of opgesteld in carré? Dan is deze kans nog groter. Optisch gezien lijkt er altijd een 'hoofd', meestal de manager. Dat maakt de verhoudingen onbewust minder gelijkwaardig.

Een ronde tafel helpt. Geen tafel is nog beter. Kies eens voor een open opstelling, waarbij jullie kunnen staan en rondlopen. Ander voordeel: je houdt het niet een dag vol, dus de sessie blijft kort en krachtig.

Tip 6. Prikkel de zintuigen

Je zintuigen prikkelen zorgt vanzelf voor nieuwe inspiratie.

Zet eens een muziekje op aan het begin van een overleg (of regel dat mensen zelf toepasselijke liedjes kunnen aanzetten bij de ideeën die ze horen/krijgen), zorg voor vers gebakken appeltaart (geur en smaak), doe tussendoor een stoelendans en leg allerlei verschillende plaatjes op tafel.

Door in de werkvormen die je met elkaar gebruikt te variëren en zoveel mogelijk zintuigen te betrekken, wordt het brein volop geactiveerd. Dat heb je nodig om creatief te denken.

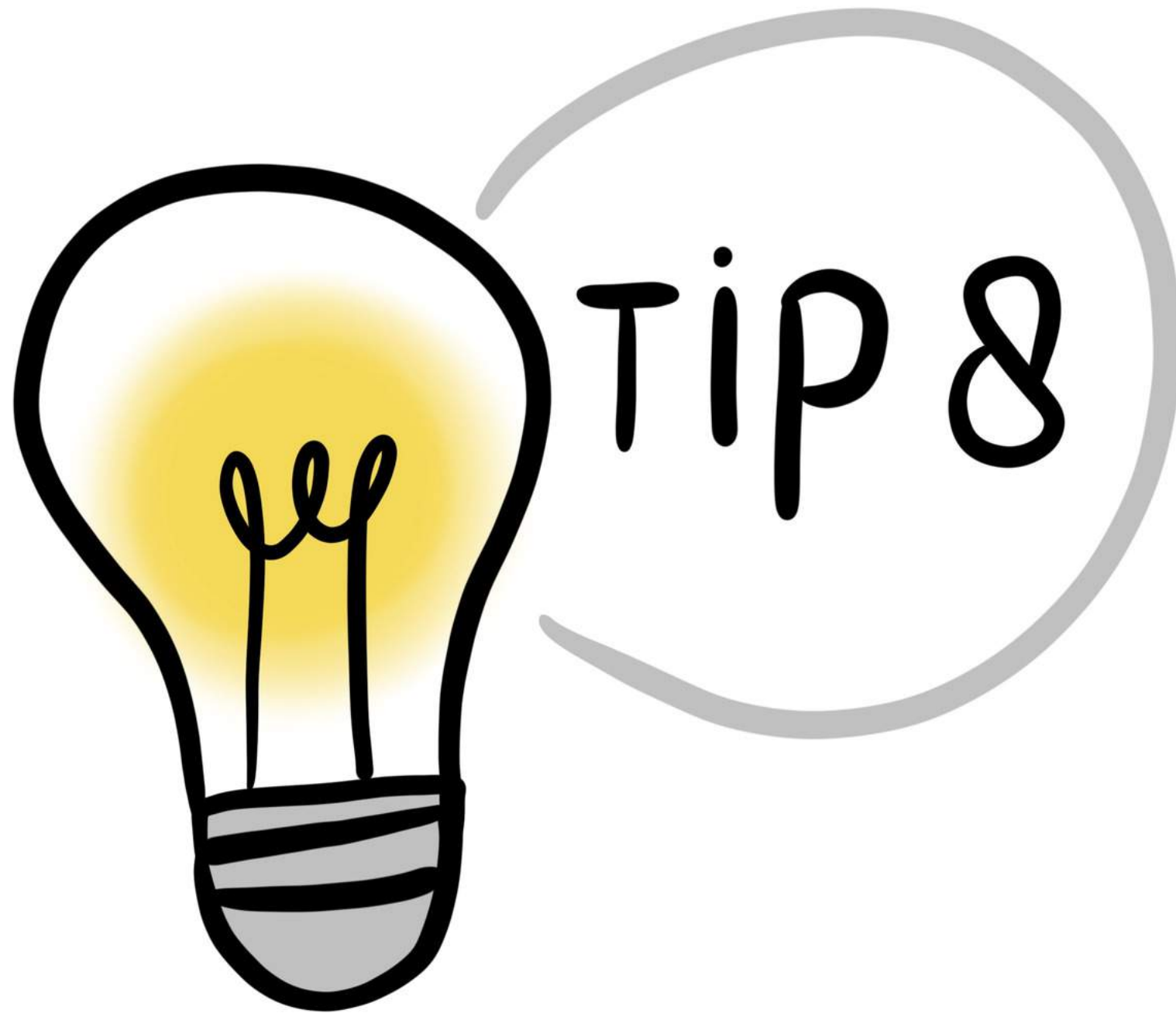

**Tip 7. Geef jezelf
speelruimte**

Weet je wat enorm bevrijdend is voor je eigen creativiteit?
Jezelf wat speelruimte geven.

Zelfs als in jouw branche bepaalde dingen 'zo horen'. Zelfs als in jouw organisatie veel kaders en regels gelden. Zelfs als er 'lijnen' zijn, bureaucratie, beleid en 'politiek'. Om te vernieuwen zijn vernieuwers nodig. Friskijkers, mensen die nieuwe dingen proberen. En dat kunnen ze alleen als ze ruimte creëren voor een proeftuintje.

Mijn tip (niet politiek correct): Je kunt soms beter achteraf met grote onschuldige ogen zeggen: 'sorry, dat was misschien te voortvarend/ niet handig/ te snel' in plaats van vooraf toestemming vragen. In dat laatste geval is de kans groot dat een antwoord op zich laat wachten.

Tip 8. Durf je ideeën uit te spreken

Veel mensen houden zich in.
Zijn kritisch op zichzelf, bang dat anderen zullen denken: Heb je haar/hem weer.

Ik nodig je uit om je ideeën hardop uit te spreken. Een idee dat hardop wordt uitgesproken, krijgt de kans om te groeien. Mensen die iets in jouw idee zien, zullen je bevestiging geven, waardoor je zelf meer in het idee gaat geloven. En als jij erin gelooft, is de kans groter dat je anderen zult besmetten en inspireren. Mensen helpen je op weg, stellen je aan iemand voor etc.

Tip 9. Daag elkaar uit om voorbij het bekende te denken.

Creativity has no red lights. In een brainstorm is het fijn om voorbij de standaard oplossingen en standaard ideeën te komen.

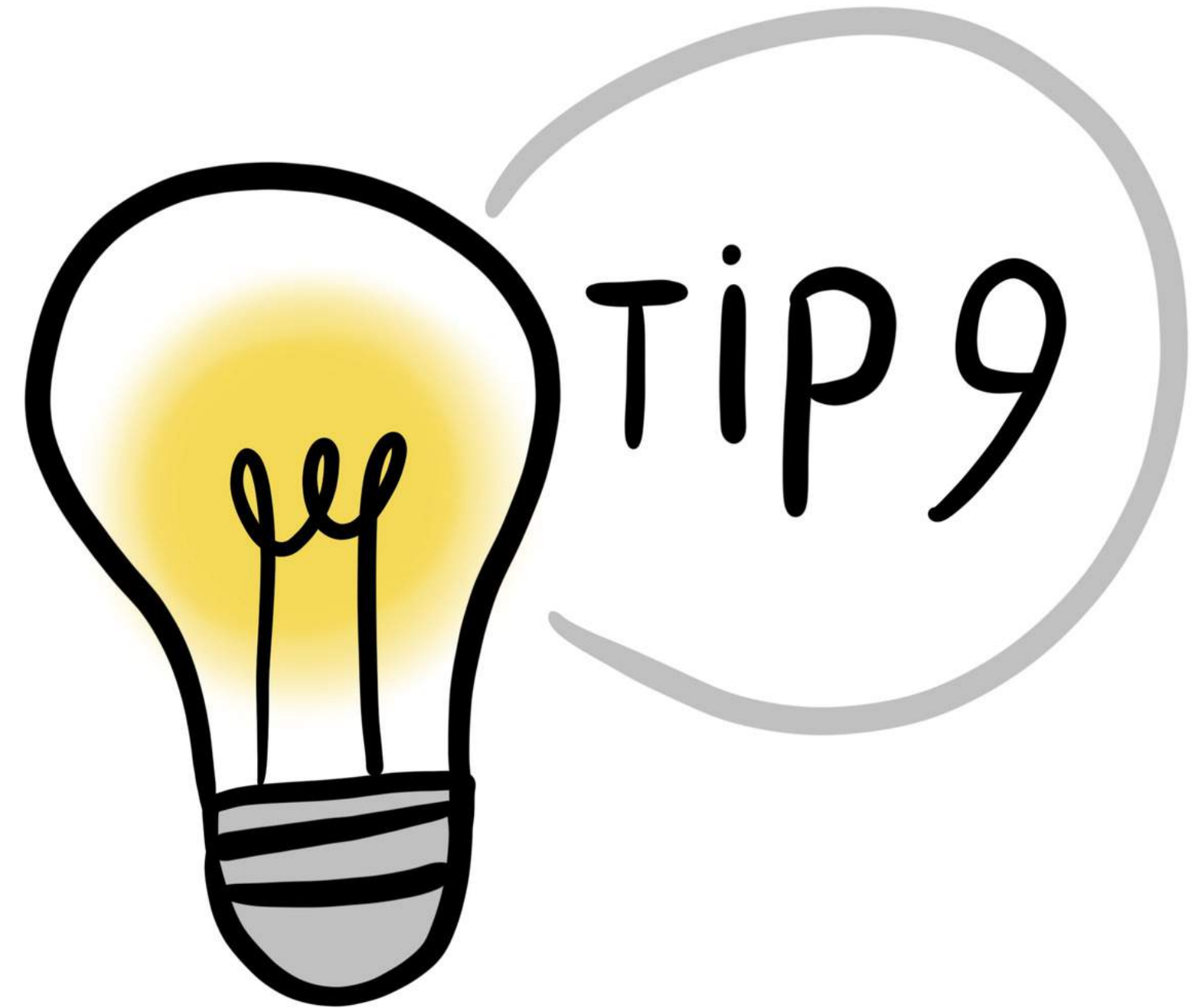
Je kunt bijvoorbeeld een denkoefening doen, waarbij je start met de woorden:

'Hoe zou het zijn als...'

En dan roep je iets gek. Iets waarvan je denkt: totaal onzinnig.

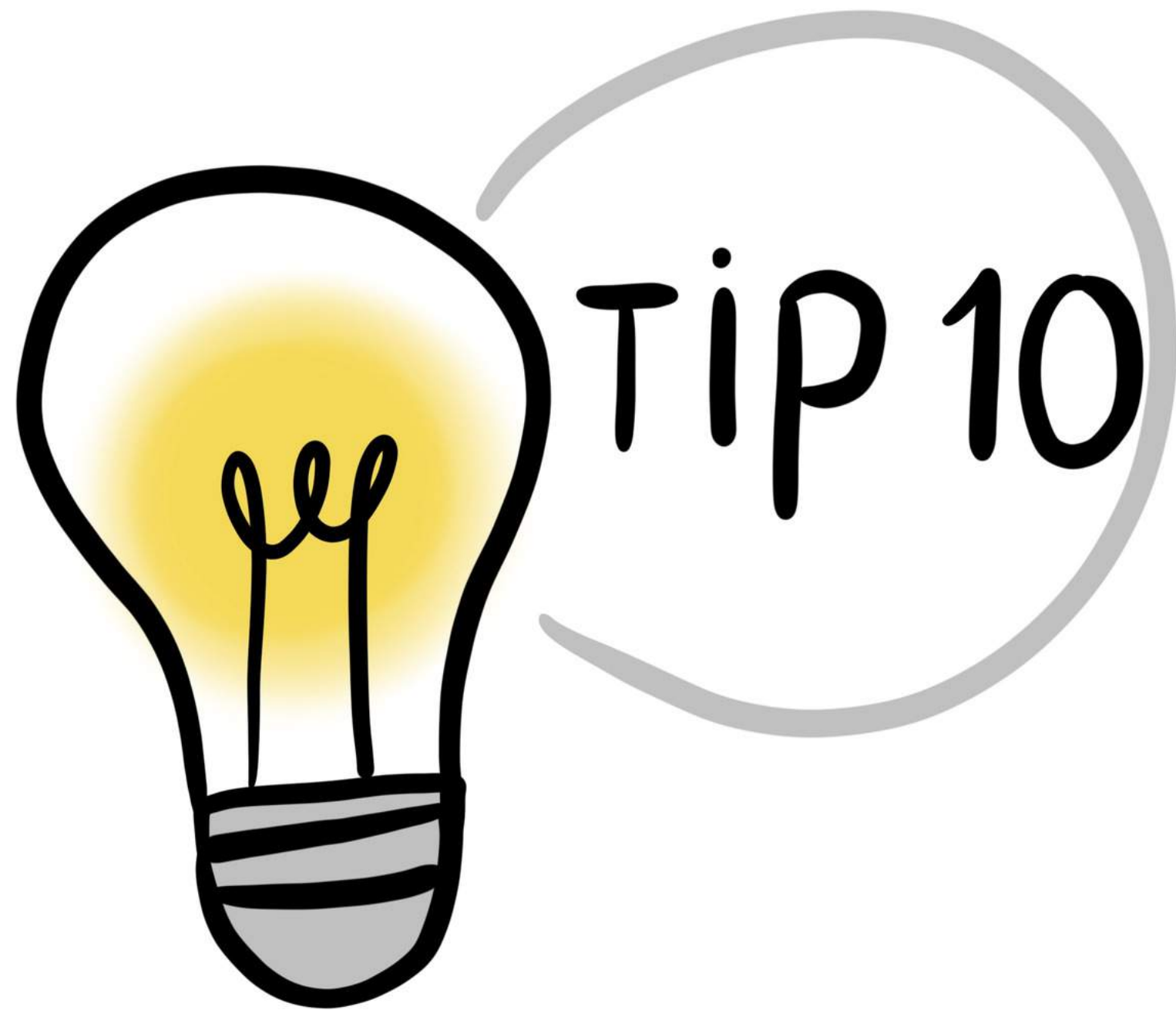
Kan absoluut niet. Is totaal niet realistisch.

Maar dat maakt niet uit.

We doen even of het wél kan en borduren daar dan op voort, door alle antwoorden te starten met: 'Dan zou...'

Kijk aan het einde van de oefening met elkaar of er ingrediënten tussen zitten die je kunt vertalen naar je probleem of uitdaging. Vaak komen er verrassend goede elementen naar voren!

Tip 10. Connecting the dots

Steve Jobs zei het zo lekker nuchter: Creativity is just connecting things.

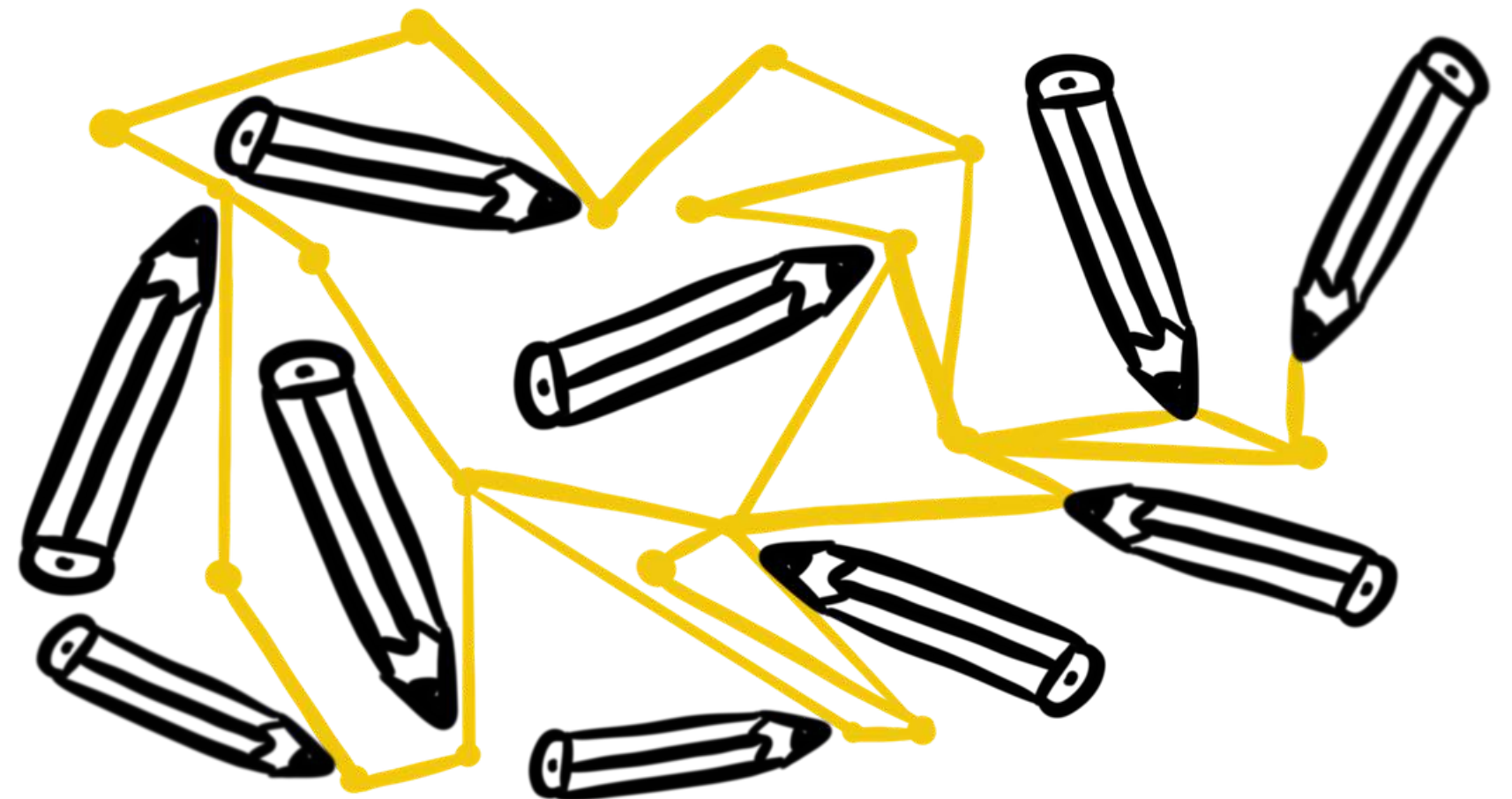
Als je jezelf eenmaal het stempel hebt gegeven van 'niet creatief', is het heel lastig te geloven dat creativiteit geen magische gave is. Het is geen tovenarij. Creatief denken heeft alles te maken met verbanden leggen. En dat kun je trainen.

Je moet het zo zien: we zijn allemaal geneigd om te kiezen voor de uitgesleten paadjes. Is er een weg voor je aangelegd, maar kun je sneller even doorsteken over het olifantenpaadje, doen we dat.

Zo zitten mensen in elkaar. En ook in ons brein werkt dat zo.

We hebben uitgesleten denkpaadjes. Die wandelen we steeds opnieuw af. Krijgen we een probleem of vraagstelling voorgelegd, zoeken we zo snel mogelijk naar een oplossing. We kiezen voor de kortste route van A naar B. Dat kost ons weinig energie, weinig moeite.

Maar wat nu als je jezelf gaat uitdagen om andere denkpaadjes aan te leggen? Dus niet direct van A naar B, maar een keer via C, of D of E. Wellicht krijg je dan een veel rijkere oplossing.

Een praktische oefening hiervoor is:

Niet bedenken wat jij aan oplossingen kent, maar jezelf de vraag stellen: Hoe zou... dit oplossen?

Op de puntjes vul je dan bijvoorbeeld in:

- De rijkste man ter wereld
- Henny Huisman
- Lady Gaga
- De minister president
- Freek Vonk
- De Luizenmoeder

De uitkomst van je denkoefening kun je weer verbinden aan 'de realiteit'. Je zult zien dat je meer creatieve oplossingen tot je beschikking hebt dan je in eerste instantie denkt!

veel
creativiteit
gewenst!

HUIS VAN VERBEEELDING

Via Verbeeldingskracht van A naar Beter